

Zāļu iegādes izdevumu kompensācijas kārtība Gošē slimniekam atbilst Satversmei

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā, kurā tika skatīta tādu normu atbilstība Satversmei, kas noteic medikamentu iegādes izdevumu kompensācijas kārtību (lieta Nr. 2009-12-03 “Par Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumu Nr. 899 “Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība” 92. punkta otrā teikuma vārdu “zāļu iegādes izdevumu kompensācijai piešķirto līdzekļu ietvaros”, 94. punkta vārdu “izņemot šo noteikumu 100.1 punktā minēto gadījumu”, 100. punkta vārdu “ne vairāk kā 10 000 latu apmērā vienam pacientam 12 mēnešu periodā” un 100.1 punkta otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 93. un 110. pantam”).

Pieteikuma iesniedzējs – Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments – vērsās Satversmes tiesā, izskatot lietu par zāļu iegādes izdevumu kompensāciju ārstēšanas kursam no 2007. gada 17. decembra līdz 2008. gada 16. decembrim bērnam, kas sirgst ar Gošē slimību. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 93. pantam, kas garantē tiesības uz dzīvību, un 110. pantam, kas paredz īpašu palīdzību bērniem invalīdiem. Apstrīdētās normas paredz, ka zāļu iegādes kompensācija tiek piešķirta šim nolūkam piešķirto līdzekļu ietvaros un kompensācijas apmērs ir ne lielāks kā 10 000 lati vienam pacientam 12 mēnešu periodā. Ja paredzami izdevumi ir lielāki, tiek noteikts kompensācijas limits par vienu zāļu iepakojumu, starpību sedz pacients.

Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētās normas neaizskar tiesības uz dzīvību. No tiesībām uz dzīvību valstij neizriet pienākums nodrošināt ikvienam nepieciešamās zāles bez maksas.

Valsts tiesības uz dzīvību pamatā aizsargā, nosakot krimināltiesisko un civiltiesisko atbildību par personu nonāvēšanu, tostarp pacienta nonāvēšanu, ko var izdarīt mediķis vai farmaceits ar nodomu vai aiz neuzmanības. Konkrētais pacients nav mediķu vai farmaceitu ļaunprātīgas darbības vai nolaidības upuris, viņa slimība ir iedzimta ģenētiska patoloģija. Lietā nav materiālu, kas liecinātu par to, ka valsts būtu varējusi veikt jebkādas darbības, lai novērstu attiecīgo saslimšanu.

Turklāt konkrētajā gadījumā nav tā, ka personai, ja vien tā nesaņems zāles, neatgriezeniskas sekas iestāsies nekavējoties. Arī laikā, kad attiecīgās zāles vēl nemaz nebija izgudrotas, ar Gošē slimību sirgstošie pacienti, kuriem šī slimība tika diagnosticēta jau bērnībā, tomēr varēja sasniegt brieduma vecumu.

Lietas izskatīšanas laikā Satversmes tiesa secināja, ka līdzekļi bērnu, kas sirgst ar retām slimībām, ārstēšanai 2009. un 2010. gadā tika atvēlēti, likumos par valsts budžetu attiecīgajiem gadiem paredzot, ka līdzekļi nepieciešamo medikamentu iegādei pilnā apmērā tiek piešķirti ārstniecības iestādei, nevis pašam pacientam. Spriedumā norādīts, ka ņemot vērā zāļu īpaši augstās izmaksas un valsts ekonomiskās iespējas, nav samērīgi nodrošināt īpaši dārgu medikamentu kompensēšanu lietošanai ambulatoros apstākļos, kas liedz iespēju profesionālu ārstniecības personu klātbūtnes un izvērtējuma rezultātā diferencēt zāļu devas. Arī citās valstīs Gošē slimības ārstēšanai nepieciešamās zāles pacienti saņem slimnīcā.

Satversmes tiesa atzina apstrīdētās normas par atbilstošām Satversmes 93. pantam un 110. pantam. Savukārt jautājums par to, vai konkrētajā gadījumā valsts institūciju rīcība, atsakoties kompensēt zāļu iegādes izdevumus laika posmā no 2007. gada 17. decembra līdz 2008. gada 16. decembrim, ir tiesiska, risināms konkrētas administratīvas tiesvedības ietvaros, taču šīs tiesvedības rezultāts nevar ietekmēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā dienā, kad tiks publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā: <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274